

ELŐSZÓ

A József Attila Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kara tudományos közleményeinek sorában kiemelkedő, ugyanakkor különleges jelentősége van az Acta Juridica et Politica XL. kötetének. A jelen kiadvány azokat a tanulmányokat, dolgozatokat tartalmazza, amelyeket a Kar tagjai, a társkarok professzorai, a tanítványok és munkatársak készítettek dr. Kovács István akadémikus, tanszékvezető egyetemi tanár oktatói működésének negyven éves jubileuma alkalmából. A tiszteletadást és a nagybecsülést kifejező ezen megnyilvánulás sajnálatos különlegességét az adja, hogy Kovács István professzor nem élhette meg hetvenedik életévének betöltését, hiszen már 1990. november 29-én hosszú, fájdalmas betegség után elhunyt, így ez a kiadvány poszthumusz emlékkötet lett.

Kovács István 1921. szeptember 21-én született Nyírbátorban, a régi Szabolcs és Szatmár megyék határvidékén. Állam- és jogtudományi tanulmányait a Debreceni Tudományegyetemen végezte a második világháború időszakában. 1943-ban szerzett jogi doktorátusával ügyvédjelölt lett. Innen vezetett útja 1945-ben a debreceni Ideiglenes Nemzeti Kormány tisztviselői közé. Egészen fiatalon került 1947-48-ban Veszprém megye alispáni székébe.

1950-ben a szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karára kapott meghívást az államjog oktatására, és a rákövetkező évben – a szegedi megbízásával párhuzamosan – az MTA Állam- és Jogtudományi Intézet igazgatóhelyettese lett. A szegedi Állam- és Jogtudományi Karon 1954 októberétől kezdődően tanszékvezető egyetemi tanárként tevékenykedett. 1954-ben szerezte meg az állam- és jogtudomány kandidátusa, 1962-ben pedig az állam- és jogtudomány doktora tudományos fokozatot. 1965-ben a Magyar Tudományos Akadémia levelező, 11 évvel később – 1976-ban – pedig annak rendes tagjává választották.

E rövid megemlékező írás nem alkalmas dr. Kovács István akadémikus tudományos munkásságának részletes elemzésére és értékelésére. Ehhez tudományos életműve túlon túl gazdag és széles körű, hiszen közleményeinek száma messze meghaladja a százat. Elméleti vizsgálódásait tankönyvek, jegyzetek sora, nagyszámú tanulmánykötet, folyóiratszerkesztői és tudományszervezői tevékenység kísérte és egészítette ki.

Főbb kutatási területei az alkotmányfejlődés törvényszerűségei, a jogforrási rendszer alkotmányos alapjai, a közigazgatás alapintézményei, az állampolgári jogok, az alkotmányjog tudományának fejlődése, az európai államok alkotmányainak áttekintő bemutatása. Jelentősebb publikációi is e

témakörökből születtek. Egyik szerzője volt a magyar állam- és jogtudomány egyik legnagyobb vállalkozásának, az Állam- és Jogtudományi Enciklopédiának. Az utóbbi években jelentek meg Európa alkotmányait bemutató azon kötetek, amelyeknek ugyancsak szerkesztője és egyik szerzője volt – a szegedi tanszéki kollegák aktív közreműködésével.

Munkásságát a mély történeti megalapozottság, az összehasonlító szemléletmód és a problémák gyökeréig hatoló elemzés jellemezte. Ennek elismerése volt a számos hazai és külföldi kitüntetés, a magyar és a nemzetközi tudományos életben betöltött tisztségek. 1981. január 1-től az MTA Állam- és Jogtudományi Intézetének igazgatója lett. Több mint 10 éven át vett részt a Nemzetközi Közigazgatástudományi Társaság vezetésében; a Nemzetközi Alkotmányjogi Társaság végrehajtó bizottságának tagja (Belgrád), az Összehasonlító Jogi Akadémia rendes tagja (Strassbourg), továbbá a Nemzetközi Alkotmányjogi Akadémia (Tunis) tagja volt.

Elgondolásait nem mindig tudta érvényesíteni, javaslatait sokszor mellőzték, vagy csupán részben, megkurtítva fogadták el. Rá is illett az a szállóigévé vált mondas, amely szerint tudta, hogy mit kellene tenni, de végül tette, amit lehetett.

Távolról sem lenne teljes a kép, ha nem szólnánk Kovács István professzorról, mint oktatóról, pedagógusról. Az ifjú jogász nemzedékek egymást követő generációit oktatta négy évtizeden át az államjog/alkotmányjog rejtelméire. Akik hallgatói voltak, azok számára mindig imponált rendkívüli tárgyi tudása, széles körű műveltsége, bölcsessége. Ezt mi sem bizonyítja jobban, hogy a Kar hallgatói 1985-ben a JATE Kiváló Oktatójává választották.

Jelentős részt vállalt a jogi oktatás újjászervezésében, több mint 10 éven át volt elnöke a Művelődési Minisztérium Jogi Szakbizottságának. Az Állam- és Jogtudományi Kar dékánjaként 8 éven át két ciklusban működött, 1954-56-ig, valamint 1973-1979 között. Tudományos munkássága során élő kapcsolata volt az állami gyakorlattal, részt vett az alkotmányos jelentőségű jogszabályok előkészítésében.

Aktívan részt vett az Akadémiára háruló országos jelentőségű tudományszervezési munkálatokban. Elgondolásai felfedezhetők az Akadémiát illető reformtörekvések, az új akadémiai törvény tervezetének koncepciója mögött is. Több akadémiai bizottságnak volt a tagja, közöttük a Szegedi Akadémiai Bizottságnak is. Karunk részéről e tanulmánykötet mindenkor nagyrabecsülésünk és tiszteletünk kifejeződése. Kovács István professzor emlékét, kiemelkedő oktatói és tudományos munkásságát a Kar kegyelettel megőrzi.

DR. NAGY FERENC

dékán